

Donatello: Putti na pevskem odru. (Firenze; Museo del Duomo)

DANTE ALIGHIERI: LA DIVINA COMMEDIA.

Prevel in razložil J. D.

(Dalje.)

DRUGI DEL: VICE.

IV. spev.

Poglavje iz dušeslovja. — Prične se težavna hoja v skoro navpično steno gore vic. — Prihod do prvega praga. — Odmor. — Pogled na obrežje in na nebó. — Poglavje iz zvezdoslovja. — Krdelo odlašalcev pokore; Belacqua.

Dejanje I.—III. sp. se je godilo na obrežju; trume duhov, ki se morajo tukaj muditi, to so tisti, ki so bili v življenju cerkveno izobčeni in so se, odlašaje pokoro, šele neposredno pred smrtjo skesali; dejanje spevov IV—VIII pa se že godi v strmi steni gore vic, v katero se prične vzpenjati naš pesnik, in sicer tako, da na dveh vzporednih pražih (ali pasovih), ki sečeta steno, nekoliko počiva in tam opazuje duhove, ki sicer niso bili v življenju izobčeni, vendar so pa — kakor oni spodaj — pokoro do zadnjega hipa odlašali, ko jih je (nasilna) smrt že za grlo držala. Torej v predvicah (I—VIII) sami odlašalci pokore, sami taki, ki so bili v življenju zanikrni, leni za spravo z Bogom; zato tudi v vicah vidi pesnik na njih neko čudno počasnost in lenobo.

Koncem III. speva smo videli, kako se je družba prijaznih duhov sama ponudila našima pesnikoma, da ju spremi do tam, kjer se prične žlebovita pot v goro; med družbo je bil kralj Manfred, ki je Danteju pripovedoval svoje zadnje trenutke. Globoko zamaknjen v pripoved dospe do vznožja. (Modroslovno razmišljanje o zmožnostih in enovitosti človeške duše.) V. 1—19. — Po zelo ozkem žlebu pričneta lesti v goro; na neki peči bi Dante rad počival; vzpodbujen od voditelja se požene in stopi na prvi prag stene. V. 20—51. — Počivajoč gledata nazaj proti vzhodu (ki je pa seveda tam, kjer je za nas zapad!). Dante se čudi, zakaj sonce vzhaja v čisto drugi smeri, nego gori, na zemlji. Vergilij mu pojav razloži. V. 52—84. — Prijazno mu razloži tudi, kakšna

pot ju še čaka (v začetku težka, potem vedno lažja, prav kakor življenje spokornikovo!). V. 85—96. — V senci ogromne skale počiva krdelo odlašalcev pokore, med njimi Dantejev znanec Belacqua iz Florence; razgovor med njima in končna prošnja rajnikova. V. 97—139.

Če radost ali žalost se dotakne
enè moči duševne, pač zgodi se,
da vsa se duša v žal, radost zamakne

- 4 in slepa, gluha je za druge vtise;
pobita s tem je modrijanov zmeda,
učech, da več duš u nas iskri se.
- 7 Zato, če kdo posluša kaj al gleda
in vsa njega pozornost je napeta,
mu mine čas, da sam se ne zaveda;
- 10 ker druga zmožnost je za sluh zavzeta,
in druga, ki prešinja dušo célo;
v vezeh je óna, ta se prosto kreta.
- 13 To skusil sem, ko me je tak prevzelo
ob one duše pripovedovanju,
da sonce se za petdeset je vzpelo
- 16 stopinj, nesvestno mojemu spoznanju,
dokler me niso predramili glasi
duhov: »Na cilju sta povpraševanju!« —
- 19 Vrzl večkratov širšo zatrnjá si
s trnjem, kar enkrat zgrabijo ga vile,
kmetič, ko trs zori v jesenskem časi,
- 22 kot žleb je tisti bil, kamor sledile
nogé so vodji, naju le dvojica,
ker duše so se že bile ločile.